

Uzakdoğu'da "cihat" sesleri

ABD ve müttefikleri Afganistan'a hava saldırılarını başlattılar. Bu yazıyı kaleme aldığımız sıralarda kara hareketinin da her an başlayabileceği konuşuluyor. Başkan George W. Bush ise bu savaşın uzun süreceğini ve Afganistan'la sınırlı kalmayacağını söylüyor. Küresel teröre karşı topyekün savaş başladı. Hemen akla bir soru geliyor: Afganistan ve Usame bin Ladin'den sonra "olağan şüphelileri" de bir kenara bırakırsak yeni hedefler kimler ve hangi ülkeler olacak?

Bu soruya henüz kimse tam bir cevap veremese de gözler ilk önce Doğu Asya'ya yöneliyor. Perşembe günü ASEAN (Güneydoğu Asya Ülkeleri Örgütü) üyesi ülkelerin içişleri bakanları, Singapur'da bir araya gelerek küresel terörizmle mücadele konusunu tartıştılar. Toplantı sonunda terörle mücadelede işbirliğinin gerekliliği kesin bir dille

vurgulandı, ancak ABD'nin başlattığı hareket konusunda ortak bir görüşe ulaşamadı. Başta dünyanın en büyük nüfusa sahip Müslüman ülkesi olan Endonezya olmak üzere bazı ülkelerde ABD'yi protesto eden ve hatta Bin Ladin'i destekleyen gösteriler yapılıyor. Cakarta sokaklarında "cihat" çığlıkları atılıyor, bayraklar yakılıyor ve bazı aşırı dinci örgütler ülkedeki Amerikan ve İngiliz vatandaşlarını "avlayacaklarını" ifade ediyorlar.

Hükümetlerde de görüş birliği yok. Malezya Başbakanı Mahathir Muhammet, açıkça ABD'nin operasyonunu kınıyor. ABD'yi destekleyen hükümetler ise sokaktaki gösteriler nedeniyle "iki arada bir derede" kalıyorlar. Ekonomilerine istikrar kazandırmak için ABD'nin desteğine muhtaçlar, ama sokaktaki adam bunu düşünmüyor.

Madalyonun öbür yüzünde ise Doğu Asya'da faaliyet gösteren terör örgütleri var. En çok bilineni de Filipinler'de faaliyet gösteren Ebu Sayyaf örgütü. 1991'den beri faaliyet gösteren bu örgüt, çoğunluğu katolik olan Filipinler'de Müslümanlar'ın yaşadığı Mindanao Adası'nda bağımsız bir İslam devleti kurmayı amaçlıyor. Sık sık gündeme turist kaçırma olaylarıyla gelen örgüt, aldığı fidyelerle silah ve militan alımlarını finanse ediyor. Bu örgüt, ABD'nin terörist listesinde de üst sı-

ralarda yer alıyor. Devlet Başkanı Arroyo, Ebu Sayyaf ile El Kaide arasında bağlar tespit edildiğini söyledi ve ABD'ye desteğini şimdiden hava sahasını açarak ve eskiden ABD'nin kullandığı Clark Hava Üssü ve Subic Bay Deniz Üssü'nü yeniden kullanıma vererek gösterdi. Ancak Katolik ülkenin başkanı Arroyo'nun bu tutumu, Müslüman komşuları tarafından pek destek görmüyor.

Endonezya'daki sokak gösterilerini organize

eden aşırı dinci grupların da El Kaide ile bağlantıları olduğu biliniyor. Bin Ladin tarafından Endonezya'daki örgütlere militan, para ve silah yardımı yapılıyor. "Cihat" kavramının bir politika aracı olarak kullanıldığı bu ülkede birçok genç Afganistan'a savaşmaya gitmek için gönüllü oluyor. Bu konuda en ilginç yorum ise devrik Başkan Abdurrahman Vahid'den: "Cihat çağrısı yapanlar neden önden kendileri gitmiyorlar?"

Önümüzdeki ay yine Müslüman bir ülke olan Brunei'de yapılacak olan ASEAN zirvesinde terörizm konusu tekrar masaya yatırılacak. Ancak asıl önemli toplantı 19 Ekim'de Şangay'da yapılacak olan APEC (Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği Örgütü) zirvesi bünyesinde gerçekleştirilecek. ABD Başkanı Bush, Filipinler, Endonezya ve Malezya liderleri ile görüşecek.

Bölgedeki yaygın bir görüşü Malezya'daki İslami Anlayış Enstitüsü Başkanı İsmail Hacı İbrahim'in şu sözleri ortaya koyuyor: "Cevaplamamız gereken soru teröristin nasıl tanımlanacağıdır. Eğer özgürlük için savaşıyorlarsa bu kişileri terörist olarak nitelendirebilir miyiz?" Bu görüş, bazı ülkelerin hâlâ gaflet içinde olduğunu gösteriyor. Terörizmin ve masum insanların öldürülmesinin hiçbir şekilde geçerli bir sebebi olamayacağını bir numaralı kural olarak kabul edilmesi ve bunun geniş kitleler tarafından benimsenmesi, terörle mücadelede kararlı olan ülkeler için vazgeçilemez bir koşuldur. Doğu Asya ülkeleri "iyi terörist-kötü terörist" ayrımını yaptıkça ve her fırsatta "cihat" diyerek sokağa döküldükçe ancak kendilerine zarar verirler.

MELBOURNE'dan

ALTAY ATLI

atli@deakin.edu.au